

دکتر محمدحسین اسماعیل افراسیابی

وکیل پایه یک دادگستری

مسئولیت حرفه‌ای وکیل *

ه: حق الوکاله وکیل

نوع و میزان حق الوکاله وکیل جز در مواردی که حق الوکاله به وسیله قانون یا توسط دادگاه تعیین می‌گردد، تابع قرارداد وکالتی است که میان وکیل و موکل منعقد می‌شود.

۱. زمان توافق بر حق الوکاله:

بر طبق مقررات نمونه قانون وکلای دادگستری آمریکا LBA, Model Rules وکیل باید در همان مراحل اولیه ارتباط با موکل به یک توافق روشن و ترجیحاً کتبی، در مورد حق الوکاله دست یابد.

در ذیل مقررات ایالت کالیفرنیا در مورد دعاوی که در آنها مبلغ حق الوکاله به صورت درصد تعیین می‌گردند توضیح داده شده است.

در مواردی که میزان حق الوکاله به نسبت درصد تعیین شده باشد، چنانچه مبلغ حق الوکاله افزون بر هزار دلار باشد، قرارداد وکالت باید کتبی بوده و در آن مسائلی چون نوع دعوی، وظایف متقابل وکیل و موکل نسبت به یکدیگر، نرخ‌های ساعتی، و سایر هزینه‌هایی که به عهده موکل است تصریح گردد. ضمناً در قرارداد وکالت باید تصریح شود که آیا وکیل دارای بیمه جبران خسارت در صورت تقصیر Malpractice Insurance می‌باشد یا خیر و در صورتی که فاقد چنین بیمه‌ای است در کانون وکلا تعهد به جبران

* - این مقاله در ادامه مقاله قبلی تحت عنوان «مسئولیت حرفه‌ای وکیل» در امریکا (ایالت کالیفرنیا) منتشره در مجله کانون وکلای دادگستری مرکز (دوره جدید - شماره ۸ شماره پیاپی ۱۷۷) می‌باشد که انتشار آن به تأخیر افتاده است.

خسارت شخصی Pledge of personal Responsibility سپرده است.

در موارد زیر قرارداد کتبی حق الوکاله میان وکیل و موکل اجباری نیست:

الف) در صورتی که موکل شرکت باشد

ب) موکل کتباً اعلام داشته که از قرارداد کتبی در مورد حق الوکاله انصراف داده است.

ج) خدمات حقوقی از نوعی است که قبلاً توسط وکیل برای موکل انجام گرفته و حق الوکاله آن نیز با توافق طرفین تعیین و پرداخت گردیده است.

د) در مواردی که وکیل می‌بایستی فوراً نسبت به دفاع از حقوق موکل اقدام کند و تأخیر به علت تنظیم قرارداد موجب ضرر موکل خواهد گردید.

۲. مقررات مربوط به حق الوکاله‌های غیر معقول Discipline for Unreasonable Fee

دادگاه‌ها قراردادهای غیر عادلانه مربوط به حق الوکاله را به موقع اجرا نخواهند گذاشت و وکیلی که قصد گرفتن حق الوکاله غیر عادلانه را داشته باشد در معرض مجازات‌های انتظامی قرار خواهد گرفت.

الف) ضوابط عادلانه بودن حق الوکاله Reasonableness Factors

بعضی از ضوابطی که برای تعیین عادلانه بودن یا نبودن حق الوکاله در نظر گرفته می‌شوند عبارتند از: مدت و کار لازم برای اجرای مورد وکالت، درجه مشکلی مسائل مورد وکالت، اینکه آیا حق الوکاله مبلغ منحصر بفردی است که وکیل حق گرفتن آن را دارد و یا بابت خدماتی جداگانه از موکل هزینه‌هایی دریافت می‌کند، مبلغی که سایر وکلا در منطقه برای انجام خدماتی مشابه به عنوان حق الوکاله دریافت می‌دارند، میزان خواسته و نتیجه حاصل از دعوی، طول مدت زمانی که وکیل درگیر پرونده بوده است و طول مدت زمان‌هایی که وکیل صرف ارتباط و تماس با موکل خود کرده است، تجربه، شهرت و کاردانی عملی وکیل و بالاخره اینکه آیا حق الوکاله به صورت قطعی و یا به نسبت درصد از حقوق استیفا شده موکل تعیین گردیده است.^{۳۳}

۳۳ - ماده ۴-۲۰۰ مقررات کالیفرنیا نیز حق الوکاله غیر معقول را قذغن کرده است و غیر معقول بودن حق الوکاله را چنین تعریف کرده که وقتی حق الوکاله غیر عادلانه و گراف است که هر انسان صاحب وجدانی از شنیدن آن مبلغ دچار تعجب شود. در کالیفرنیا نیز ضوابط عادلانه بودن حق الوکاله همان ضوابطی است که در مقررات نمونه

ب) چه هزینه‌هایی را وکیل می‌تواند و چه هزینه‌هایی را نمی‌تواند به طور مستقل از موکل

مطالبه کند؟ Items that may or may not billed to client

وکیل در قرارداد وکالت بایستی اصولی را که براساس آنها این نوع خدمات و هزینه‌ها توسط موکل باید پرداخت گردند را تعیین کند.

وکیل نمی‌تواند به عنوان هزینه دفتر وکالت خود از موکل مبلغی دریافت کند ولی چنانچه خدمات ویژه‌ای در دفتر خود به موکل ارائه داده است می‌تواند هزینه‌های آن خدمات انحصاری را مطالبه کند. مثلاً چنانچه طرف دعوی را برای مذاکره به دفتر خود و یا رستوران دعوت کرده است می‌تواند هزینه‌های آن را مطالبه کند و همچنین هزینه‌هایی چون تکثیر اسناد تلفن راه دور، تحقیقات کامپیوتری و اضافه کار منشی و کارمندان برای انجام کارهای فوق‌العاده را می‌تواند مطالبه کند.

ضمناً یادآوری می‌شود که وکیل نمی‌تواند وقتی را که صرف کرده است هم‌زمان از دو موکل خود مطالبه حق‌الزحمه کند مثلاً در یک مسافرت از یک موکل حق‌السفر به صورت ساعتی دریافت کند و از موکل دیگر به خاطر خدمتی که در این مسافرت برای او انجام داده است مطالبه وجه کند بلکه باید همین حق‌السفر را بین آنها سرشکن کند.

۳. غیرقانونی بودن توافق بین وکلا برای تعیین حداقل و حداکثر حق‌الوکاله

Price Fixing Agreements توافق‌هایی که بین وکلا برای تعیین حداقل و حداکثر حق‌الوکاله به عمل آید برخلاف قانون ضد انحصار Anti Trust محسوب شده و غیرقانونی است.

۴. وصول و تقسیط حق‌الوکاله Collection and Financing Attorney's Fees

الف) پیش‌پرداخت Payment In Advance

وکیل ممکن است از موکل خود بخواهد تا تمام و یا قسمتی از حق‌الوکاله را نقداً در زمان تنظیم قرارداد بپردازد ولی چنانچه وکیل بعداً استعفا داده و یا عزل گردد مکلف

است آن قسمت از حق الوکاله را که در قبال آن کاری انجام نداده است مسترد دارد.*

ب) قبول مال به عنوان حق الوکاله Property for Services

وکیل می‌تواند به ازای خدمات حقوقی ارایه شده توسط خود به موکل مالی از وی قبول کند به شرط آنکه این مال حق مالکیت و یا منافع دیگری در موضوع مورد وکالت نبوده و از لحاظ مالکیت مورد اختلاف نباشد. ولی در بررسی عادلانه بودن چنین حق الوکاله‌ای دقت نظر خاصی به کار می‌رود تا مسلم شود وکیل موکل خود را در این معامله مغبون نکرده باشد.

ج) قطع ارایه خدمات Cutting off Services

وکیل نباید ارایه خدمات خود را منوط به وصول حق الوکاله کرده و شرط کند که در صورت عدم وصول به موقع حق الوکاله، ارایه خدمات خود را متوقف خواهد کرد و به این ترتیب موکل را در شرایط نامناسبی رها کند.

د) پرداخت حق الوکاله به صورت تقسیط یا وام و ضمانت اجرای آن

Credit Arrangements and Security

وکیل می‌تواند به موکل خود اجازه دهد تا حق الوکاله را از طریق کارت اعتباری پرداخت کرده و یا برای پرداخت آن از وام بانکی استفاده کرده و یا آن را به وسیله سفته‌های مدت‌دار با بهره بپردازد.

در این صورت چنانچه قوانین محلی اجازه دهند وکیل می‌تواند برای تضمین طلب خود بر روی اموال موکل حق رهن Attorneys Lien بگذارد.**

* - بر طبق ماده (2)(D) 3-700 مقررات کالیفرنیا وکیل مجبور نیست وجهی که به عنوان حق الوکاله موظف دریافت می‌کند True Reliance Fee (یعنی وجهی را که وکیل به طور ماهیانه یا سالیانه می‌گیرد تا همیشه در دسترس موکل باشد) را مسترد دارد.

** - ماده 3-700D و همچنین آرای صادره از دادگاه‌های کالیفرنیا، وکیل را از به‌گرو کشیدن اسناد و مدارک موکل برای وصول حق الوکاله منع کرده است. ضمناً قوانین و رویه قضائی در کالیفرنیا در مورد رهن گرفتن اموال موکل برای وصول حق الوکاله ساکت است ولی وکلای دادگستری در کالیفرنیا می‌توانند با موکل خود قراردادی امضا کنند که برطبق آن به وکیل اجازه می‌دهد. از مال یا وجوه وصولی از حکم دادگاه یا مصالحه حق الوکاله را وصول کند و یا در اصل به وکیل اجازه می‌دهد که وجوه فوق تضمین پرداخت حق الوکاله باشد. مقررات کالیفرنیا تعیین حق الوکاله به صورت درصد را نه در دعوی کیفری و نه در دعوی خانوادگی ممنوع نکرده است و برعکس در بسیاری از آرای صادره تصریح شده است که در دعوی مربوط به روابط خانوادگی تعیین حق الوکاله به صورت

۵. تعیین حق‌الوکاله به نسبت به درصد Contingent Fees

اصولاً قوانین مربوط به وکالت در آمریکا مخالفتی به گرفتن حق‌الوکاله به صورت (پورسانت)، که طبق آن حق‌الوکاله وکیل درصدی از محکوم به تعیین شود، ندارد. الف: مواردی که تعیین حق‌الوکاله به صورت درصد ممنوع است: در مقررات نمونه کانون وکلای دادگستری آمریکا در موارد زیر تعیین حق‌الوکاله به صورت درصد را ممنوع ساخته است:

اولاً: دعاوی جزایی

ثانیاً: دعاوی خانوادگی زیرا در این نوع دعاوی وجود منافع درصد از حاصل دعوی موجب طلاق شده و یا در تعیین نفقه و همچنین در ارزیابی اموال مشترک ایجاد اخلال می‌کند.

ب: سایر محدودیت‌های مربوط به تعیین حق‌الوکاله به صورت درصد چنانچه تعیین حق‌الوکاله به صورت درصد منافع موکل را به خوبی تأمین نمی‌کند وکیل موظف است طرق دیگر تعیین حق‌الوکاله را به موکل ارایه و معنی آن را تفهیم کند.*

ج: لزوم تنظیم قرارداد کتبی در مورد حق‌الوکاله به صورت درصد مقررات نمونه کانون وکلای دادگستری آمریکا - مقرر می‌دارد که قرارداد حق‌الوکاله به صورت درصد بایستی کتبی بوده و در آن نحوه محاسبه درصد و هزینه‌هایی که باید قبل از تعیین درصد از محکوم به کسر گردد، مشخص گردد و اصولاً روشن باشد که آیا کسر هزینه‌ها قبل یا بعد از محاسبه حق‌الوکاله خواهد بود.**

درصد صحیح است مگر آنکه وجود قرارداد موجب گسیخته شدن ازدواجی گردد که در غیاب آن (قرارداد درصد) می‌توانست ادامه یابد.

* - قانون کانون وکلای کالیفرنیا The State Bar Act میزان درصد حق‌الوکاله در دعاوی سهل‌انگاری در معالجات پزشکی Medical Malpractice را محدود کرده است.

** - در ایالت کالیفرنیا قرارداد وکالت به صورت درصد باید کتبی بوده و علاوه بر شرایط ذکر شده فوق می‌بایستی در قرارداد تصریح شود که میزان درصد حق‌الوکاله در طول رسیدگی قابل مذاکره و تغییر است و همچنین اموری که جزء درصد حق‌الوکاله نبوده و وکیل برای انجام آنها حق‌الوکاله جداگانه مطالبه خواهد کرد روشن گردد. (ماده ۶۱۴۷ قانون مشاغل و حرف ایالت کالیفرنیا)

۶. اختلافات مربوط به حق الوکاله

وکیل باید سعی کند اختلافات مربوط به حق الوکاله را دوستانه حل و فصل کند و نباید برای وصول حق الوکاله به طرح دعوی در دادگاه متوسل شود مگر برای جلوگیری از تقلب و خنثی کردن ترفندهای موکل.*

۷. تقسیم حق الوکاله با سایر وکلا Fee Splitting with other Lawyers

به طور کلی وکیل نمی تواند حق الوکاله خود را با وکیل دیگری تقسیم کند مگر در دو مورد استثنایی زیر:

الف) در داخل مؤسسه حقوقی خود؛ وکیل می تواند حق الوکاله خود را در داخل مؤسسه حقوقی خود با سایر وکلا تقسیم کند از طرف دیگر مؤسسه حقوقی می تواند به یک همکار قدیمی که در مؤسسه بازنشسته شده و یا بر طبق توافق جدا شده است ماهیانه مبلغی بپردازد.**

ب) تقسیم حق الوکاله در خارج از مؤسسه حقوقی؛ یک وکیل با وجود شرایط ذیل می تواند حق الوکاله خود را با وکیل دیگری که عضو مؤسسه حقوقی او نیست تقسیم کند. اولاً؛ موکل بداند که وکیل او حق الوکاله خود را با وکیل دیگری تقسیم می کند و اعتراضی نداشته باشد.

ثانیاً؛ مجموع حق الوکاله ای که موکل به هر دو وکیل می پردازد عادلانه باشد. ثالثاً؛ تقسیم بایستی به نسبت کار و مسؤلیتی باشد که هر یک از وکلا انجام داده و یا انجام آن را به عهده گرفته اند و چنانچه برابر مقررات نمونه Model Rules، تقسیم به نحو

* کانون وکلای دادگستری کالیفرنیا یک نوع داوری برای رسیدگی به اختلافات مربوط به حق الوکاله به وجود آورده است و این داوری در صورتی که موکل آن را تقاضا کند اجباری و در صورتی که هر دو وکیل و موکل آن را تقاضا کرده باشند اختیاری است.

** مطابق ماده ۱۵۰۰ مقررات وکالت در کالیفرنیا وقتی وکلی در یک مؤسسه حقوقی بازنشسته می شود مؤسسه حقوقی می تواند شرط پرداخت حقوق بازنشستگی را مشروط به عدم شرکت وکیل بازنشسته در فعالیت های حقوقی قرار دهد. همچنین قراردادهای استخدام در مؤسسه حقوقی و با قراردادهای شرکت یا همکاری حرفه ای میان وکلا ممکن است وکیل عضو را در مدت همکاری از فعالیت حقوقی مستقل ممنوع کنند. ولی سایر محدودیت های قراردادی که وکیل را از فعالیت های حرفه ای محروم کند ممنوع است.

دیگری انجام می‌گیرد باید دو شرط اعمال گردد: اولاً: این تقسیم با رضایت موکل باشد، ثانیاً: وکلا مشترکاً مسئولیت کل دعوی را به عهده بگیرند.

۸. معرفی و ارجاع پرونده: Forwarding or Referral Fees

چنانچه وکیلی فقط پرونده‌ای را به وکیل دیگر معرفی کرده یا ارجاع دهد و شخصاً هیچ‌گونه کاری در روی پرونده انجام ندهد، وکیل دوم که تعقیب پرونده را به عهده گرفته است نمی‌تواند هیچ‌گونه سهمی از حق الوکاله را به وکیل اول که کار را معرفی یا ارجاع کرده است، به عنوان حق معرفی یا ارجاع، بپردازد چه در این صورت شرط سوم از شرایط سه‌گانه فوق (تقسیم حق الوکاله به نسبت کار و مسئولیت) تحقق پیدا نمی‌کند.*

و: وظیفه حفظ اسرار موکل توسط وکیل Lawyers Duty of Confidentiality

وکیل بدون رضایت موکل، حق افشای هیچ‌گونه اطلاعاتی در مورد روابط وکالتی خود با موکل را ندارد.

۱. رابطه میان مقررات اخلاقی حفظ اسرار موکل با مقررات مربوط به مصونیت اسرار

موجود میان وکیل و موکل از افشا در دادگاه

Relation Between Ethical Duty and Attorney - Client privilege

الف) اجبار در مقابل شایعات Compulsion VS. Gossip

مصونیت اسرار میان وکیل و موکل یکی از قواعد مطلق ادله اثبات دعوی است که به موجب آن قوه مجریه حق ندارد وکیل را مجبور به افشای اطلاعات مربوط به موکل خود

* - قانون کالیفرنیا حق معرفی یا ارجاع را با دو شرط زیر پذیرفته است:

اولاً موضوع تقسیم حق الوکاله و نحوه تقسیم آن به طور کامل برای موکل افشاء و وی به تقسیم و نحوه آن رضایت دهد.

ثانیاً: جمع حق الوکاله غیر معقول نباشد و تقسیم آن موجب افزایش حق الوکاله نشده باشد. به نظر می‌رسد تجویز حق معرفی و ارجاع در مقررات کالیفرنیا این هدف را دنبال می‌کند که برای وکیل انگیزه‌ای به وجود آید تا پرونده‌ای را که خود در آن تخصص لازم را ندارد به وکیل صاحب تخصص که دارای صلاحیت بیشتری برای تعقیب آن دارد ارجاع کند ضمن اینکه او هم تا حدی از این عمل منتفع گردد.

کند.

برعکس قاعده اخلاقی حفظ اسرار موکل، وکیل را از افشا یا به کار بردن هر نوع اطلاعات محرمانه که در جریان انجام وظایف وکالت به آنها دسترسی پیدا کرده است منع می‌کند. بنابراین قاعده اخلاقی حفظ اسرار موکل به مراتب از قاعده مصونیت اسرار وسیع‌تر است زیرا نه فقط شامل آن دسته اطلاعات سری مصون از افشا می‌شود بلکه شامل کلیه اطلاعات و مسایلی راجع به موکل می‌شود که در جریان اجرای وظیفه نمایندگی موکل به آنها دسترسی پیدا کرده است و ممکن است اصل مصونیت اسرار مضمول آنها نگردد.

ب) نوع اطلاعات مورد شمول Kinds of Information Covered

همانطور که فوقاً بیان شد قاعده مصونیت وکیل از افشا فقط اطلاعات محرمانه میان وکیل و موکل و همچنین بین نمایندگان آنها، را مورد حمایت قرار می‌دهد. در صورتی که وظیفه اخلاقی علاوه بر اطلاعات محرمانه فوق هر گونه اطلاعاتی را که وکیل در جریان نمایندگی خود از موکل به دست آورده است، صرف‌نظر از منبعی که این اطلاعات از آن به دست آمده است را مورد حمایت قرار می‌دهد.*

ج) حق استفاده از این اطلاعات در مقابل حق عدم افشا Disclosure VS. Use

امتیاز مصونیت وکیل در افشا اسرار موکل دولت را منع می‌کند که وکیل را مجبور به افشا یا استفاده از اسرار محرمانه و یا سایر اطلاعات محرمانه به ضرر موکل خود کند.

۲. خلاصه اصل مصونیت وکیل و موکل Summary of Attorney - Client Privilege

به موجب این اصل یا امتیاز دادگاه یا هر مرجع قضائی دیگر نمی‌تواند وکیل یا نمایندگان قانونی آنها را مجبور به افشای اطلاعات محرمانه مربوط به ارتباطات حرفه‌ای خود با موکل کند.**

* - طبق ماده ۶۰۶۸ قانون مشاغل و حرف کالیفرنیا یک وکیل موظف است اسرار محرمانه (Confidences) و رازهای (Secrets) موکل خود را حفظ کند. به موجب قاعده ۳-۱۰۰ مقررات وکالت در کالیفرنیا، اسرار محرمانه یعنی مسایلی که به وسیله قاعده مصونیت وکیل از افشا مورد حمایت است و رازها به معنی اطلاعات محرمانه است که به وسیله قاعده مصونیت مورد حمایت قرار نگرفته‌اند ولی موکل از وکیل خود خواسته است که این اطلاعات را محرمانه نگهداری کند.

** - ماده ۶۵۴ قانون آیین دادرسی کالیفرنیا نیز همین مقررات را پیش‌بینی کرده است.

الف) موکل Client: مصونیت عدم افشا شامل کلیه ارتباطات و مدارک اولیه که منجر به ایجاد روابط میان وکیل و موکل شده است، می‌شود.

چنانچه موکل شخصی حقوقی باشد از یکطرف این امتیاز مشمول کلیه ارتباطات میان وکیل و کارمندان عالی‌رتبه شرکت است و از طرف دیگر شامل ارتباطات میان وکیل و سایر کارمندان شرکت در صورت وجود شرایط زیر می‌شود.

اولاً: ارتباط کارمند با وکیل با اطلاع و تحت نظر رؤسای کارمند انجام گرفته است.

ثانیا: کارمند بداند که هدف ارتباط با وکیل مشاورت حقوقی برای شرکت است.

ثالثاً: ارتباط مربوط به موضوعی است که مربوط به وظیفه کارمند در شرکت است.*

ب) وکیل Attorney: وکیل کسی است که دارای مجوز وکالت است و یا اینکه موکل به دلایل معقول تصور می‌کند که نامبرده دارای مجوز وکالت در آن ایالت و یا در سطح کلیه ایالات متحده آمریکا است.

ج) ارتباط Communication: معنی ارتباط تبادل کتبی یا شفاهی اطلاعات است از هر دو مسیر وکیل به موکل و موکل به وکیل و همچنین تبادل این اطلاعات بین نمایندگان قانونی آنها.

۱- نحوه ارتباط Mechanism of the Relationship

معمولاً امتیاز محرمانه بودن اطلاعات شامل هویت موکل و توافقات موجود بین وکیل و موکل در مورد میزان حق الوکاله نمی‌شود، مگر اینکه افشای مسایل فوق لزوماً موجب افشای حقایقی گردد که جزء اطلاعات مهم محرمانه میان وکیل و موکل است.**

۲- مدارک و اشیا از قبل موجود Preexisting Documents and things

مدارک و اشیاای مربوط به ارتکاب جرم به صرف تحویل آنها به وکیل خصیصه سری

* - رویه قضائی کالیفرنیا نیز تا حدودی با مقررات فوق منطبق است.

** - به موجب ماده ۶۱۴۹ مقررات مربوط به قانون مشاغل و حرف کالیفرنیا قرارداد کتبی مربوط به حق الوکاله میان وکیل و موکل نیز مشمول اطلاعات محرمانه بوده و طبق قاعده اخلاقی حفظ اسرار موکل این قرارداد نیز مصون از افشا است.

یا محرمانه بودن را به هم نمی‌زند همانطور که این اسناد و اشیا تا زمانی که در دست موکل است قابل کشف و ضبط است در دستان وکیل هم قابل کشف و ضبط است. بدین ترتیب چنانچه اموال حاصل از جرم یا وسایلی که در ارتکاب به کار رفته و دلیل جرم محسوب می‌شوند از طرف موکل به وکیل تحویل شود و یا به هر ترتیب دیگری به دست وکیل رسیده باشد می‌تواند آنها را تا زمان لازم برای کسب اطلاعات کافی برای دفاع از موکل نزد خود نگهدارد ولی بعداً باید آنها را به مقامات صلاحیتدار تحویل دهد.

د: اطلاعات محرمانه Confidential Informations

وسیله انتقال اطلاعات از موکل به وکیل طوری باید انتخاب شده باشد که حاکی از قصد موکل بر محرمانه نگهداشتن اطلاعات و عدم افشای آن به دیگران باشد حضور شخص ثالث در زمان انتقال اطلاعات اگر از دستیاران وکیل باشد به محرمانه بودن اطلاعات لطمه‌ای وارد نمی‌آورد و چنانچه کسان دیگری از طریق استراق سمع از این اطلاعات آگاه شده‌اند می‌توان با استناد به قاعده مصونیت از افشاء، از شهادت آنها در دادگاه جلوگیری کرد.*

ه) موکل و نه وکیل صاحب حق محرمانه بودن اطلاعات

The Client (Not the Attorney) is the Holder of the privilege

موکل و نه وکیل است که می‌تواند مدعی حق محرمانه بودن اطلاعات شده و از افشای آن جلوگیری کرده و یا برعکس می‌تواند از این حق صرف‌نظر کرده و تقاضای افشای آن را کند. انصراف بدین معنی است که در زمانی که این اطلاعات در شرف افشاء است نسبت به افشای آن اعتراضی نکند و یا اینکه شخصاً قسمت‌های مهمی از این اطلاعات محرمانه را افشاء کند. چنانچه موکل از این حق صرف‌نظر نکرده باشد و در غیاب وی کسی در صدد به دست آوردن این اطلاعات محرمانه باشد وکیل باید به نمایندگی از طرف موکل خود مدعی این حق شده و مانع افشای اطلاعات محرمانه گردد.**

و) استثنائات وارد بر حق و امتیاز محرمانه بودن اطلاعات Exceptions to the Privilege

قاعده محرمانه بودن اطلاعات در موارد زیر اعمال نمی‌شوند.

* - ماده ۹۵۲ قانون ادله اثبات دعوا در کالیفرنیا نیز همین مقررات را پیش‌بینی کرده است.

** - مواد شماره‌های ۹۵۳ و ۹۵۵ قانون ادله اثبات دعوا در آمریکا نیز همین مقررات را پیش‌بینی کرده است.

۱. در صورتی که موکل در صدد استفاده از خدمات حقوقی وکیل برای کمک (یا قادر کردن) به دیگری در ارتکاب جرم یا اعمال تقلب‌آمیز در آینده باشد.

۲. در صورتی که اطلاعات مربوط به تخلف وکیل در امری از امور مربوط به روابط میان وکیل و موکل باشد.

۳. در دعاوی حقوقی میان دو نفر که هر دو نفر آنها قبلاً موکلان مشترک وکیل بوده‌اند.

۴. در صورتی که از وکیل خواسته شده است تا نسبت به صلاحیت یا قصد موکل در واگذاری اموال خود از طریق هبه یا وصیت اطلاعاتی ارائه دهد.*

۳- وظیفه اخلاقی محرم اسرار بودن وکیل و استثنائات وارد بر آن

Ethical Duty of Confidentiality and its Exceptions

در مواردی که قاعده مصونیت اطلاعات میان وکیل و موکل اعمال نمی‌شوند قاعده اخلاقی محرمانگی وکیل نسبت به موکل قابل اجرا است. قاعده اخلاقی محرمانگی وکیل اطلاعات بیشتری را نسبت به قاعده مصونیت دربر می‌گیرد.

استثنائات وارد بر این قاعده اخلاق حرفه‌ای به شرح زیر است:***

الف) رضایت موکل Client Consent

وکیل با اجازه صریح یا ضمنی موکل می‌تواند اطلاعات محرمانه ناشی از روابط وکیل و موکل را مورد استفاده قرار دهد.***

* - مواد شماره‌های ۹۵۲ و ۹۶۲ قانون ادله اثبات دعوا در کالیفرنیا مقررات مشابهی پیش‌بینی کرده است. ضمناً علاوه بر موارد فوق افشای سرّ در مواردی که برای جلوگیری از ارتکاب جرم توسط موکل که ممکن است منجر به قتل یا ضرب و جرح شدید شود نیز جایز است.

** - در ایالت کالیفرنیا قاعده اخلاقی حفظ اسرار در ماده ۶۰۶۸ قانون مشاغل و حرف (Cal. Bus&Prof. Code) پیش‌بینی شده است ولی این مقررات هیچ‌گونه استثنایی برای آن پیش‌بینی نکرده است لیکن آرای صادره از دادگاه‌های کالیفرنیا استثنائات منطقی و منطبق با مقررات کانون وکلای دادگستری آمریکا (ABA) را عملاً به رسمیت شناخته‌اند.

*** - ماده ۶۰۶۸ قانون مشاغل و حرف کالیفرنیا نیز تفسیر مشابهی دارد.

ب) دعاوی میان وکیل و موکل Disputes Concerning Attorney's Conduct

وکیل می‌تواند در دعاوی مربوط به اهمال در انجام وظایف وکالت یا تخلفات حرفه‌ای و یا معاونت در اعمال خلاف با موکل در حد لزوم اطلاعات محرمانه ناشی از روابط میان وکیل و موکل را افشا کند.^{۳*}

ج) افشای قصد موکل در ارتکاب جرم در آینده

Client Intent to Commit A Future Crime

وکیل می‌تواند ولی مجبور نیست قصد موکل در ارتکاب جرم در آینده را افشا کند. در صورت افشا وکیل موظف است اطلاعات کافی برای جلوگیری از وقوع جرم در آینده را در اختیار مقامات مسؤوّل بگذارد. قانون وکلای دادگستری آمریکا این استثنا را مضمول ارتکاب هر نوع جرمی در آینده کرده است، اما مقررات نمونه کانون این استثنا را فقط شامل جرایمی می‌داند که متضمن خطر فعلی و محتمل الوقوع قتل یا ضرب و جرح شدید باشد.^{۳*}

۴- اعمال نقلب آمیز گذشته موکل که با سوءاستفاده از خدمات حقوقی وکیل انجام گرفته است

Past Frauds Involving the Lawyer's Services

اگر وکیل مطلع شود که موکل از مشورت‌های حقوقی وی برای کلاهبرداری از غیر سوءاستفاده کرده است باید از موکل خود بخواهد و به وی اصرار کند تا از عمل نقلب آمیز خود رفع اثر کند و چنانچه موکل از این کار امتناع کند وکیل باید از وکالت وی استعفا نماید. مقررات نمونه کانون وکلای دادگستری آمریکا به وکیل اجازه می‌دهد البته

۳* - برابر ماده ۹۵۸ قانون ادله اثبات دعوا در کالیفرنیا موکل نمی‌تواند در دادگاه عمومی یا دادگاه‌های انتظامی وکلای دادگستری که مأمور رسیدگی به تخلفات وکیل از لحاظ اهمال در انجام وظایف وکالت می‌باشند با توسل به قاعده مصونیت اطلاعات از افشای مسایلی که مربوط به تخلف وکیل می‌باشد جلوگیری کند.

۳* - قانون کالیفرنیا در مورد اختیار وکیل در افشای قصد موکل در ارتکاب جرم در آینده مبهم است ماده ۹۵۵ و ۹۵۶ قانون ادله اثبات دعوی در کالیفرنیا استثنای دیگری را به استثنائات فوق اضافه کرده است و آن این است که اگر وکیل منطقاً بر این باور باشد که افشای اسرار محرمانه‌ای برای جلوگیری از وقوع جرمی که ممکن است منجر به مرگ یا ضرب و جرح شدید شود لازم است در این صورت قاعده مصونیت اطلاعات میان وکیل و موکل اجرائشده و می‌تواند این اطلاعات را افشا کند. اما معلوم نیست که نظر قانونگذار فقط قاعده مصونیت اطلاعات است یا شامل قاعده اخلاقی محرمت اسرار نیز می‌شود. پیشنهاداتی مبنی بر رفع ابهام از این مسأله تسلیم مقامات قانونگذاری شده است.

اطلاعات مربوط به رابطه نمایندگی وکیل و میزان مصونیت

وظیفه حرفه ای حفظ اسرار

شامل کلیه اطلاعات مربوط به وظیفه نمایندگی وکیل می شود که از افشاء اختیاری و بکار بردن آنها به ضرر موکل، مصون است

اصل مصونیت از افشاء

اطلاعات محرمانه از قاعده شهادت اجباری در

دادگاه مصون است

مذاکرات میان

وکیل و موکل

مکاتبات و سایر

مذاکره میانله شده

میان وکیل و موکل

مذاکره و اطمینان

قبل موجود منطبق

به پرونده

جزئیات مربوط به رابطه میان وکیل

و موکل (مثال توافق های

مربوط به حق الوکاله و هیزت

کامل موکل)

اطلاعاتی را که موکل بطور صریح یا ضمنی حق افشاء یا استفاده از آنها را در دادگاه داده است.

اطلاعات

که حاکی

از قصد

موکل در

آینده از

ارتکاب

جرمی که

ممکن

است بجز

به قتل و

یا ضرب و

جرح شدید

باشد.

اطلاعات میانله شده وکیل و موکل حتی با حضور شخص ثالث

اطلاعات حقوقی که موکل در جهت ارتکاب جرم در آینده از وکیل گرفته است .

حقوقی دریافت داشته است.

اطلاعات مربوط به دعای میان وکیل و موکل که در آنها تنظیمات حرفه ای وکیل مورد رسیدگی قرار دارد (مثلاً تقاضای مربوط به حق الوکاله - اعمال در انجام وظایف وکالی و تخلف از مقررات حرفه ای)

بدون آنکه وی را مجبور کند تا استعفای علنی (Noisy Withdrawal) بدهد. بدین معنی که علت استعفای خود را علنی کند یعنی به شخصی که قربانی اعمال تقلب آمیز موکل قرار گرفته است، اعلام کند که به چه علت از وکالت موکل خود کناره گیری کرده است، و از آن به بعد در مورد اعمال تقلب آمیز، موکل خود را حمایت نخواهد کرد. حتی استعفای علنی وکیل اگر باعث اطلاع قربانی از اعمال تقلب آمیز بشود در حالی که از آن اعمال بی اطلاع بوده است. باز هم عمل وکیل قانونی است.*

* - مقررات کالیفرنیا اجازه نمی دهد که وکیل اعمال تقلب آمیز گذشته موکل خود را افشا کند همچنین مقرراتی برای استعفای علنی با بیان علت استعفا پیش بینی نکرده است. برابر مقررات ایالت کالیفرنیا در چنین شرایطی وکیل باید:

اولاً: به موکل خود اصرار کند تا آثار اعمال تقلب آمیز خود را از بین ببرد.

ثانیاً: در صورتی که موکل امتناع کند از وکالت وی استعفا دهد.

ثالثاً: نمی تواند جریان استعفای خود را طوری به اطلاع زیان دیده از اعمال تقلب آمیز برساند که موجب صدمه به موکل خود گردد.